

UiT Norges arktiske universitet

Handelshøgskolen ved UiT

Fakultet for biovitenskap, fiskeri og økonomi

Mappeoppgave 2

Mappeoppgave 2 i: SOK-2030 Næringsøkonomi og konkurransestrategi

Kandidatnummer: 18

Sok-2030, Vår 2024

Sammendrag

Innholdsfortegnelse

Optimal tilpasning	5
a) Hva blir optimal tilpasning i dette markedet når Olivita kan gjøre sine strategiske valg før konkurrenten, Dr Choice AS, gjør sitt valg?	5
b) Vil det være en fordel for Olivita å ha mulighet til å gjøre sine valg før konkurrenten gjør sitt valg?	7
a) Vil en slik fusjon være lønnsom for de fusjonerte partene?	8
b) Basert på din analyse, vil du anbefale styret i Mack Mikrobrygg 13 å gjennomføre fusjon med Graff Bryggghus?	9
c) Hva blir de samfunnsøkonomiske konsekvensene av en fusjon mellom Mack Mikrobrygg 13 og Graff Bryggghus?	9
Referanser	10
Appendix Generell KI bruk	11
Appendix Python kode Oppgave 1a	12
Appendix Python kode Oppgave 1 b	13
Appendix Python kode Oppgave 2 a	14
Appendix Python kode Oppgave 2 b	15
Appendix Python kode Oppgave 2 c	16

Figurliste

Tabelliste

1. Oppgave 1 (30%)

Olivita AS ble etablert i 2002 av to professorer fra Universitetet i Tromsø (UiT). Selskapet tilbyr kosttilskuddet Olivita, som inneholder omega-3 og er utviklet for å støtte hjerte, ledd og immunforsvar. Produktet har vært patentbeskyttet frem til 2023, og Olivita har hatt eksklusiv rett til produksjon av dette omega-3 produktet. Etter patentets utløp har det nye selskapet Dr Choice AS kommet på markedet og tilbyr Easy Choice Omega-3. I markedet for omega-3 produkter vil Olivita AS fortsette å være en ledende aktør, mens Dr Choice AS vil utfordre som en nykommer.

I dette marked er det følgende invers etterspørsel

$$P = 990 - \frac{1}{60}(q_O + q_C)$$

hvor q_O er antall solgte flasker med Olivita, q_C er antall solgte flasker Easy Choice Omega-3 og P er pris per flaske av Omega-3 produktene. I produksjon av Omega-3 produktene vil begge bedriftene ha konstante marginalkostnader på kr 50 per produsert flaske. Faste kostnader for begge bedriftene er på 3 millioner kroner.

Optimal tilpasning

a) Hva blir optimal tilpasning i dette markedet når Olivita kan gjøre sine strategiske valg før konkurrenten, Dr Choice AS, gjør sitt valg?

Da det er sekvensielle valg og de har samme kostnader så bruker jeg stackelberg modellen som modellerer hvordan aktørene tar valg i en sekvensiell rekkefølge. Stackelberg modellen er en modell som brukes for å analysere hvilket kvantum som produseres av hver aktør i et marked når en aktør tar sitt valg først og den andre aktøren tar sitt valg etterpå. Stackelberg er en Oligopolmodell som er en modell for markeder med få aktører.

Denne modellen løses i to trinn der lederbedriften Olivita velger sitt kvantum i trinn 1, men modellen løses baklengs ved at vi først løser trinn 2. Grunnen til dette er at Olivita vil finne ut Dr Choice AS sin beste reaksjonsfunksjon til enhver mengde Olivita produserer. Dette gjør at Olivita kan maksimere sin egen profitt ved å velge kvantum som gir høyest profitt gitt Dr Choice AS sin reaksjon. (Pepall et al., 2014, s. 265-268)

Vi har da profittfunksjonene for begge bedriftene ved å ta markedspris per enhet minus marginalkostnad, multiplisert med kvantum solgt, minus faste kostnader.

$$\begin{aligned}\pi_O &= (P - 50) \cdot q_O - 3000000 \\ \pi_C &= (P - 50) \cdot q_C - 3000000\end{aligned}$$

Begge bedriftene har samme marginalkostnader og faste kostnader så jeg skriver disse som en felles profitt funksjon. Jeg gjør det også på generell form da utskriftene fra utregning blir rotete.

$$\pi = Q_O \cdot (a - b \cdot (Q_O + Q_C) - c)$$

Som sagt skal trinn 2 løses først så ved å derivere profitten til Dr Choice AS med hensyn på Q_C får jeg:

$$\frac{\partial \pi}{\partial Q_C} = a - bQ_C - b(Q_O + Q_C)$$

Når denne nå settes lik null får jeg reaksjons funksjonen til Dr Choice AS.

$$RF2 = Q_C = \frac{a - bQ_O - c}{2b}$$

Denne settes så inn i profittfunksjonen til Olivita og derivert med hensyn på Q_O for å finne reaksjonsfunksjonen til Olivita.

$$\begin{aligned} \frac{\pi}{\partial Q_O} &= a - bQ_O - b(Q_O + \frac{a - bQ_O - c}{2b}) - c \\ &= \frac{a}{2} - bQ_O - \frac{c}{2} \end{aligned}$$

Denne settes lik null og løses for Q_O for å finne optimalt kvantum for Olivita som velger sitt kvantum først.

$$RF1 = Q_O = \frac{a - c}{2b}$$

Vi setter den så inn i reaksjonsfunksjonen til Dr Choice AS for å finne optimalt kvantum for Dr Choice AS.

$$Q_C = \frac{\frac{a}{2} - \frac{c}{2}}{2b} = \frac{a - c}{4b}$$

Da $Q = Q_O + Q_C$ så kan vi finne optimalt kvantum for begge bedriftene og prisen i markedet.

$$\begin{aligned} P &= a - b(Q_O + Q_C) \\ &= a - b(\frac{a - c}{2b} + \frac{a - c}{4b}) \\ &= \frac{a}{4} + \frac{c}{4} \end{aligned}$$

Vi kan nå finne markedsprisen ved å sette inn kvantum for begge bedriftene i den inverse etterspørselen.

285.0

Og kvantumet til begge blir

Kvantum for Olivitas: 28200 og Kvantum for Dr Choice AS: 14100. Det totale kvantumet i markedet blir 42300.

Og profitten til begge bedriftene

$$\pi_O = 3627000.0$$

$$\pi_C = 313500.0$$

b) Vil det være en fordel for Olivita å ha mulighet til å gjøre sine valg før konkurrenten gjør sitt valg?

Ja det vil være en fordel for Olivita men for å bekrefte dette så vil jeg beregne hvilket kvantum de ville valgt i en vanlig cournot modell uten sekvensiell valg.

Jeg gjøre dette igjen på generell form for å så sette inn tall.

$$P = a - b(Q_O + Q_C)$$

Marginalkostnaden til begge bedriftene er konstant og lik og for å finne etterspørselsfunksjonen for hver bedrift betraktes produsert mengde for den andre bedrift som konstant.

Etterspørselen til Dr Choice AS er gitt ved:

$$P_C = (a + bQ_O) - bQ_C$$

For å finne optimalt kvantum for Dr Choice AS så derivertes profitten til Dr Choice AS med hensyn på Q_C for å finne marginalinnekten.

$$\begin{aligned}\pi_C &= (P_C - c)Q_C = (a + bQ_O - bQ_C - c)Q_C \\ \frac{\pi_C}{\partial Q_C} &= (a - bQ_O) - 2bQ_C\end{aligned}$$

Dette gir oss optimalt kvantum for Dr Choice AS ved å sette lik marginal kostnad.

$$Q_C = \frac{a - c}{2b} - \frac{Q_O}{2}$$

Vi kan så finne reaksjonsfunksjonen til Olivita ved å sette dette kvantumet inn i etterspørselen til Olivita.

$$Q_O = \frac{a - c}{2b} - \frac{Q_C}{2}$$

Vi løser denne ved å sette inn for Q_C

$$Q_O = \frac{a - c}{2b} - \left(\frac{\frac{a - c}{2b} - \frac{Q_O}{2}}{2} \right)$$

Som endelig gir oss

$$Q_O = \frac{a - c}{3b} = Q_C$$

Vi kan nå finne markedsprisen ved å sette inn kvantum for begge bedriftene i den inverse etterspørselen.

Optimalt kvantum for Q_O er 18800 og for Q_C er 18800.

Så det totale kvantumet blir 37600 og markedsprisen blir 363.33

Så vi kan se at dersom Olivita ikke får gjøre sitt valg først så vil det totale kvantumet i markedet være 37600 som er lavere enn det totale kvantumet under stackelberg på 42300. Det er derimot en høyere pris på 363 istedet for 285.

2. Oppgave 2 (70%)

Markedet for produksjon av mikroøl består av tre lokale bryggerier: Graff Brygghus, Bryggeri 13 og Mack Mikrobryggeri. Etterspørselen i dette markedet er gitt ved:

$$P = 175 - 4Q$$

hvor P er markedspris per flaske mikroøl, Q er totalt kvantum (antall tusen flasker), som er summen av produksjonen til de tre bryggeriene: $Q = q_G + q_B + q_M$, der q_G er produsert kvantum for Graff Brygghus, q_B er produsert kvantum for Bryggeri 13 og q_M er produsert kvantum for Mack Mikrobryggeri.

Mack Mikrobryggeri, som er en del av Mack Ølbryggeri, har en mer effektiv produksjonslinje enn de to andre, med konstante marginalkostnader på 7 kr per flaske, mens Graff Brygghus og Bryggeri 13 har marginalkostnader på 10 kr per flaske. Alle tre mikrobryggeriene har faste årlige kostnader på 300 000 kr. Styrene i selskapene Mack Mikrobryggeri og Bryggeri 13 har startet samtaler knyttet til mulig fusjon av disse to selskapene. Ved en fusjon vil all produksjon flyttes til Mack Mikrobryggeri. De faste kostnadene vil også reduseres ved sammenslåing av selskapene, og totalt utgjøre kr 500 000 per år for det fusjonerte selskapet.

a) Vil en slik fusjon være lønnsom for de fusjonerte partene?

Videre i oppgaven skal vi anta at fusjon mellom Mack Mikrobryggeri og Bryggeri 13 blir gjennomført, og det nye selskapet vil operere under navnet Mack Mikrobrygg 13. Markedet for produksjon av mikroøl vil da bestå av to lokale produsenter: Mack Mikrobrygg 13 og Graff Brygghus. For å styrke sin posisjon i markedet, investerer Graff Brygghus i nytt og mer effektivt produksjonsutstyr, noe som reduserer deres variable kostnader til kr 7 per flaske. Denne investeringen vil gi selskapet økte faste kostnader på kr 200.000. Totale faste kostnader for begge bryggeriene er da på kr 500.000 for hvert av selskapene.

I restaurantbransjen i Tromsø er Restaurant Gruppen Holdig (RGH) en sentral aktør, som har monopol i sitt segment. RGH kjøper sitt mikroøl fra de to lokale produsentene Mack Mikrobrygg 13 og Graff Brygghus. For å drifte sine restauranter har RGH faste kostnader på kr 600.000.

Etterspørselen etter mikroøl i restaurantbransjen er lik:

$$P = 175 - 2Q$$

hvor Q er antall solgte flasker mikroøl (antall tusen flasker) for RGH og P er prisen for en flaske mikroøl til sluttbruker. For å ytterligere styrke sin posisjon i oppstrømsmarkedet, vurderer ledelsen i Mack Mikrobrygg 13 en fusjon med konkurrenten Graff Brygghus. Det antas at denne fusjonen ikke vil resultere i kostnadsbesparelser for bryggeriene. Som konsulent for styret i Mack Mikrobrygg 13, er du bedt om å analysere markedskonsekvensene av en potensiell fusjon mellom Mack Mikrobrygg 13 og Graff Brygghus. Analysen skal omfatte en vurdering av dagens markedstilpasning og en sammenligning med tilpasningen etter en eventuell fusjon i oppstrømsmarkedet.

b) Basert på din analyse, vil du anbefale styret i Mack Mikrobrygg 13 å gjennomføre fusjon med Graff Brygghus?

9

b) Basert på din analyse, vil du anbefale styret i Mack Mikrobrygg 13 å gjennomføre fusjon med Graff Brygghus?

c) Hva blir de samfunnsøkonomiske konsekvensene av en fusjon mellom Mack Mikrobrygg 13 og Graff Brygghus?

Referanser

Pepall, L., Richards, D. J. & Norman, G. (2014). *Industrial organization: Contemporary theory and empirical applications* (Fifth edition). Wiley.

Appendix Generell KI bruk

I løpet av koden så kan det ses mange # kommentarer der det er skrevet for eks “#fillbetween q1 and q2”. Når jeg skriver kode i Visual Studio Code så har jeg en plugin som heter Github Copilot. Når jeg skriver slike kommentarer så kan den foresøke å fullføre kodelinjene mens jeg skriver de. Noen ganger klarer den det, men andre ikke. Det er vanskelig å dokumentere hvert bruk der den er brukt siden det “går veldig fort” men siden jeg ikke har fått på plass en slik dokumentasjon så kan all python kode der det er brukt kommentarer antas som at det er brukt Github Copilot. Nærmere info om dette KI verktøyet kan ses på <https://github.com/features/copilot>

Appendix Python kode Oppgave 1a

```

q_0, q_C, p, c, f, pi_C, pi_0= sp.symbols('q_0 q_C p c f \u03C0_C \u03C0_0')

Invers_etterspors = sp.Eq(p, (990-(1/60)*(q_C+q_0)))

profitt_1_eq = sp.Eq(pi_0, (Invers_etterspors.rhs-50)*q_C-3000000)
profitt_2_eq = sp.Eq(pi_C, (Invers_etterspors.rhs-50)*q_0-3000000)

derivert_profitt_2 = sp.diff(profitt_2_eq.rhs, q_0)

reaksjon_olivitas = sp.solve(derivert_profitt_2, q_0)[0]

profitt_1_eq = profitt_1_eq.subs(q_0, reaksjon_olivitas)

derivert_profitt1 = sp.diff(profitt_1_eq.rhs, q_C) #kvanum for olivitas

kvanum_olivitas = sp.solve(derivert_profitt1, q_C)[0]

#setter inn kvanum i reaksjonsfunksjonen til Dr Choice AS
kvanum_choice = reaksjon_olivitas.subs(q_C, kvanum_olivitas)#Kvanum for choice

markedspris = Invers_etterspors.rhs.subs({q_C:kvanum_olivitas, q_0:kvanum_choice})
markedspris

```

285.0

```
print(f''Kvanum for Olivitas: {round(kvanum_olivitas)} og Kvanum for Dr Choice AS: +
```

Kvanum for Olivitas: 28200 og Kvanum for Dr Choice AS: 14100

```

profitt_olivitas = profitt_1_eq.rhs.subs(q_C, kvanum_olivitas).subs(q_0, kvanum_choice)
profitt_olivitas = sp.Eq(pi_0, profitt_olivitas)
profitt_olivitas

```

$\pi_O = 3627000.0$

```

profitt_choice = profitt_2_eq.rhs.subs(q_0, kvanum_choice).subs(q_C, kvanum_olivitas)
profitt_choice = sp.Eq(pi_C, profitt_choice)
profitt_choice

```

$\pi_C = 313500.0$

Appendix Python kode Oppgave 1 b

```

a, b, Q_0, Q_C, c, f = sp.symbols('a b Q_0 Q_C, c, f')

def P_demand(Q):
    return a-b*Q

def profit_1(Q_0,Q_C):
    return (P_demand(Q_0+Q_C)-c)*Q_0-f

def profit_2(Q_0,Q_C):
    return (P_demand(Q_0+Q_C)-c)*Q_C-f

derivert_1 = sp.diff(profit_1(Q_0,Q_C), Q_0)
derivert_2 = sp.diff(profit_2(Q_0,Q_C), Q_C)

eq1 = sp.Eq(derivert_1, 0).subs({a:990, b:1/60, c:50, f:3000000})
eq2 = sp.Eq(derivert_2, 0).subs({a:990, b:1/60, c:50, f:3000000})

kvantum = sp.solve((eq1, eq2), (Q_0, Q_C))

markedspris = P_demand(kvantum[Q_0]+kvantum[Q_C])

print(f'''Optimalt kvantum for Q_0 er {round(kvantum[Q_0])} og for Q_C er {round(kvantum[Q_C])}''')

```

Optimalt kvantum for Q_0 er 18800 og for Q_C er 18800.

Så det totale kvantumet blir 37600 og markedsprisen blir 363.33

Appendix Python kode Oppgave 2 a

Appendix Python kode Oppgave 2 b

Appendix Python kode Oppgave 2 c